

Muistisairaanhoidon ihmisen edunvalvonta yhteistyönä -projekti 2013–2016

Sipoon projektiryhmän 7. kokous

Aika	tiistai 26.4.2016 klo 13.00–16.10
Paikka	Palvelutalo Elsien kabinetti (Jussaksentie 18K, Sipoo)
Läsnä	Helena Räsänen, palvelujohtaja, ikääntyneiden palvelut, projektiryhmän puheenjohtaja Hans-Eric Christiansson, puheenjohtaja, Sibbo Svenska Pensionärsförening rf Piia Grek-Stjernberg, kotihoidon ohjaaja, Pohjois-Sipoon kotihoito Kaarlo Kuntsi, vanhusneuvoston puheenjohtaja Antti Lemetyinen, toimintaterapeutti, Suvituuli, Suvikuja Anders Mickos, johtava lääkäri Mikaela Mickos, terveyskeskuslääkäri, Söderkullan terveysasema Elisa Pitkänen, omaishoidon koordinaattori Hanne Pyykönen, muistikoordinaattori, muistipoliklinikka Tuula Wackström, kotihoidon palvelupäällikkö Aila Vatjus-Anttila, yhdistyksen tiedottaja, vanhusneuvoston jäsen, Sipoon eläkkeensaajat ry Nina Weckman, palveluohjaaja, vanhusneuvoston sihteeri, ikääntyneiden palvelut Henna Nikumaa, projektijohtaja, Suomen muistiasiantuntijat ry Elina Koponen, projektikoordinaattori, Suomen muistiasiantuntijat ry, projektiryhmän sihteeri
Poissa	Paula Lappalainen, osastonhoitaja, akuutti- ja kuntoutusosasto Gitte Jensen, erityissosiaaliohjaaja Markku Luukkanen, kotihoidon lääkäri Gun Mannila, omaishoitaja Veli-Matti Ponkala, palvelujohtaja, aikuissosiaalityö Elina Ravanne, ylitarkastaja, julkinen notaari, Itä-Uudenmaan maistraatti, Vantaan yksikkö Marja Rosenberg, sairaanhoitaja, avovastaanotto Jaana Sundvall, yleinen edunvalvoja, Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto, Porvoon toimipiste Jens Weckström, etuuskäsittelijä, aikuissosiaalityö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Helena Räsänen avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleeksi. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistio

Käytiin läpi ja hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Projektin ajankohtaiset kuulumiset

Henna Nikumaa kertasi projektiryhmän tärkeän tehtävän ja kertoi projektin nettisivuilta löytyvistä uusista ja päivittyvistä materiaaleista (ks. www.muistiasiantuntijat.fi/edunvalvontahanke Tuotokset - alasivu).

Nikumaa esitteli ajankohtaiset kuulumiset projektin etenemisestä Rovaniemellä. Rovaniemen työryhmien työskentelyn tuloksina esimerkiksi ohjauksen ja neuvonnan toimintaohje valmistuu lähiaikoina, lakialoitetta koskien edunvalvontavaltuuslain muuttamista on käsitelty eduskunnassa, työterveyshuollon yksiköiden kanssa on käynnistetty yhteistyötä oikeudellisen ennakoinnin

edistämiseksi ja Muistifestarit järjestetään 10.5.2016. Lisäksi Nikumaa välitti rovaniemeläisten lämpimät kiitokset joulukuisesta vierailupäivästä Sipoossa.

Muina ajankohtaisina asioina keskusteltiin oikeudellisen ennakkoinnin oppaan julkaisemisesta 1.3.2016, oppaan saavuttamasta medianäkyvyydestä sekä kaikki odotukset ylittäneestä suuresta tilausmäärästä ja yhteydenotoista. Oppaasta ollaan nyt ottamassa jo toista painosta. Sipoossa opasta on jaettu aktiivisesti mm. vierailijoille muista kunnista, eläkeläisjärjestöjen toimesta sekä esimerkiksi muistipoliklinikalla osana asiakkaille koottua materiaalipakettia. Projektiryhmä ehdotti edelleen artikkelien tarjoamista oppaasta ja sen teemoista mm. Kuntalehteen, Polemiikkiin ja Kommuntidning -lehteen.

Lisäksi keskusteltiin viime syksynä Terveysportissa julkaistuista lääkärintoimintapohjista ja niiden saamasta hyvästä palautteesta mm. Pohjois-Suomen Holhouspäivillä, missä projektityöntekijät olivat mukana huhtikuun alussa. Lausuntopohjista kerätään palautetta 31.12.2016 asti. Anders Mickos nosti esille tärkeän kysymyksen siitä, mikä taho ylläpitää lääkärintoimintapohjia jatkossa. Sovittiin, että projektityöntekijät selvittävät asiaa.

4. Projektin eteneminen Sipoossa

- työryhmien toimenpiteiden levittäminen ja juurruttaminen

Oikeudellisen ennakkoinnin keinot -työryhmän osalta todettiin, että työryhmä on saavuttanut tavoitteensa. Hoitotahtolomake on saatu valmiiksi ja lisäksi on sovittu siitä, mihin täytetty hoitotahtolomake toimitetaan ja miten hoitotahto kirjataan ja skannataan potilastietojärjestelmään. Ehdotettiin, että lomakkeen saatteeseen olisi vielä hyvä lisätä ohjeistus siitä, että hoitotahtolomakkeesta on hyvä pitää yksi kopio itsellä kotona. Lisäksi ruotsinkielinen käännös on koettu käytännössä osin hankalaksi, ”liian hienoksi”. Sovittiin, että käännöstä koskevat kommentit voi lähettää Hanne Pyyköselle 18.8. mennessä, jolloin työryhmä kokoaa kaikki tehtävät muutokset yhteen ja välittää ne taittajalle.

Lääkärintoimintapohjan pilotointi ja lausunnon laatimisen käytännöt -työryhmän vastuuhenkilö Anders Mickos kertoi, että lääkärintoimintapohjien juurruttaminen ja levittäminen on tapahtunut Terveysportin kautta, ja se on onnistunut jopa yli odotusten. Kolmatta lääkärintoimintalomaketta, lääkärintoiminta kyvystä tehdä oikeustoimi, on työstetty ja kierrätetty kommentoitavana, ja se on nyt viimeistelyä vaille valmis. Sipoossa henkilökuntaa on muistutettu lausuntopohjien olemassaolosta ja kertauskoulutusta on suunniteltu 1-2 vuoden päähän tarpeiden mukaan. Lisäksi keskusteltiin ko. lomakkeiden saamisesta Mediatriin ja todettiin, että se voi olla liian kallista suhteessa hyötyihin, mutta asiaa selvitetään. Tällä hetkellä lausunnot skannataan Mediatriin.

Edunvalvontaprosessin kuvaaminen -työryhmän vastuuhenkilö Nina Weckman kertoi, että työryhmässä tehdyt prosessikaaviot ovat muuten valmiit, mutta tekninen toteutus on vielä kesken, ja keskusteltiin mistä siihen voisi saada apua. Weckman totesi, että levittämisen ja juurruttamisen osalta keskeistä on prosessikaavioiden ja aiheeseen liittyvän muun materiaalin saaminen Sinettiin sekä mm. osaksi henkilöstön perehdytystä ja koulutusta. Työryhmä on pohtinut myös prosessikaavioiden valtakunnallista levittämistä esimerkiksi Innokylän, Terveysportin, maistraattien ja Suomen muistiasiantuntijat ry:n kautta.

Ohjauksen ja neuvonnan käytännöt -työryhmän vastuuhenkilö Helena Räsänen kertoi työryhmän jo päättäneen työskentelynsä. Keskusteltiin tärkeistä toimenpiteistä, joita työryhmä on saanut aikaiseksi, kuten Sipoon Muisti ry:n perustaminen, materiaalipaketti asumisyksiköihin, ennakkoinnin keinot säännöllisesti esille erilaisissa tapahtumissa, kunnan nettisivuilla olleen tiedon päivittäminen jne. Lisäksi keskusteltiin siitä, että Sipoossa perehdytään ja otetaan käyttöön Rovaniemellä kehitetty ohjauksen ja neuvonnan toimintaohje sekä sovittiin, että kotihoidossa pohditaan käytäntöjä koskien esim. edunvalvontavaltuutuksesta kirjaamista hoito- ja kuntoutussuunnitelmaan.

- kehittämistyön kotipesä projektin jälkeen: KAT-tiimin rooli ja tehtävät

Jatkettiin edellisessä projektiryhmän kokouksessa 3.11.2015 ja työryhmien vastuuhenkilöiden kokouksessa 18.2.2016 käytyä keskustelua siitä miten varmistetaan projektin aikana kehitettyjen hyvien asioiden ylläpitäminen ja edelleen vahvistaminen myös projektin päättymisen jälkeen. Vastuuhenkilöiden kokouksessa oli ehdotettu kehittämistyön kotipesäksi jatkossa KAT (kotona asumisen tukeminen) -tiimiä.

KAT-tiimissä ja nyt projektiryhmässä käytyjen keskustelujen pohjalta päädyttiin kuitenkin siihen, ettei KAT-tiimi ole paras ja toimivin foorumi oikeudellinen ennakointi ja edunvalvonta yhteistyönä toiminnalle jatkossa. Päätettiin, että koordinoivastuu on projektin päättymisen jälkeen Sipoon syväosaajilla. Syväosaajiksi on nimetty Nina Weckman, Hanne Pyykönen, Elisa Pitkänen, Gitte Jensen, Ingela Lindholm ja Antti Lemetyinen. Suunniteltiin, että syväosaajat kutsuvat koolle noin 1-2 kertaa vuodessa yhteistyöryhmän ("Leijona-tiimin"), jossa on edustus maistraatista, yleisestä edunvalvonnasta, järjestöistä ja sote-toimijoista. Tätä keskustelua jatketaan syväosaajien ja projektityöntekijöiden työpajassa 31.5., jolloin suunnitellaan muutenkin syväosaajien roolia ja tehtäviä.

- Huoli puheeksi -koulutus

Vanhusneuvoston puheenjohtaja Kaarle Kuntsi on jo aiemmin työryhmän kokouksessa sekä tapaamisessa projektityöntekijöiden kanssa esittänyt ajatuksen siitä, että yhtenä luontevana ja tärkeänä jatkumona projektin kehittämistyölle olisi jollakin tavalla nostaa esille hyvin hankalia ja vaiettuja asioita ja tapauksia, kuten kaltoinkohtelu ja hyväksikäyttö. Kuntsi ehdotti, että projekti voisi antaa tämän aihealueen selvittämisen kunnalle jatkotyöskentelyksi projektin päättymisen jälkeen.

Näihin keskusteluihin liittyen on ollut esillä Huoli puheeksi -koulutus, joka olisi mahdollista toteuttaa projektin aikana ja jo yhtenä toimenpiteenä Kuntsin esille nostamaan teemaan liittyen. Elina Koponen kertoi olleensa koulutusasiassa yhteydessä Jukka Pyhäjokeen THL:stä. Kyseessä olisi kahden iltapäivän kestoinen koulutus sisältäen välitehtävän ja Pyhäjoki olisi käytettävissä kouluttajaksi. Projektiryhmässä sovittiin, että koulutus toteutetaan loka-marraskuussa 2016, ja sen ensisijaisena kohderyhmänä on muistisairaiden ihmisten kanssa töitä tekevät ammattilaiset. Keskusteltiin myös aktiivisen osallistumisen ja sitoutumisen merkityksestä. Projektityöntekijät jatkavat koulutuksen järjestämisen suunnittelua yhdessä syväosaajien ja kouluttajan kanssa.

5. Oikeudellinen ennakointi ja edunvalvonta yhteistyönä -toimintamallin kuvaaminen

Henna Nikumaa kertoi, että projektin lopputuotoksena kuvataan projektissa kehitetty yhteistoiminnan malli, joka perustuu THL:n luoman VAY-toimintamallin ylisektorisuuteen ja verkostodialogisuuteen. Toimintamallin lisäksi kuvataan myös kehittämistyön prosessi. Kuvaus tehdään toimintamallin levittämistä ja käyttöönottoa varten myös projektikuntien ulkopuolella.

Nikumaa esitteli kehittämistyön askelmerkkejä, jotka projektityöntekijät ovat tähän mennessä tunnustaneet oleellisiksi perehdyttyään mm. työryhmien itsearviointityöpajojen tuotoksiin (ks. liitteenä olevat kokousdiat). Projektiryhmä keskusteli aiheesta vilkkaasti ja askelmerkkejä täydennettiin. Todettiin, että kaikki lähtee liikkeelle tarpeen tunnistamisesta ja tavoitteesta. Erityisen tärkeäksi askeleeksi koettiin kehittämistyön edellytysten luominen, kuten toimijoiden tunnistaminen ja koordinoivan ryhmän perustaminen. Myös osaamisen vahvistaminen on ollut prosessissa keskeistä. Keskusteltiin tarpeesta pelkistää prosessia huomioiden se, ettei muissa kunnissa todennäköisesti ole käytössä projektityöntekijöitä ja -rahoitusta.

Tästä edettiin parioporina -tehtävään, jossa projektiryhmäläiset keskustelivat siitä, mitä he kertoisivat Sipoossa kehitetystä oikeudellinen ennakointi ja edunvalvonta yhteistyönä -toimintamallista ja sen

keskeisistä elementeistä, jos kollega toiselta paikkakunnalta soittaisi ja kysyisi. Pariporinat purettiin ja projektityöntekijät kirjoittivat keskustelusta tarkat muistiinpanot. Keskeisiksi elementeiksi nostettiin mm. monitoimijaisen verkoston muodostaminen (sote- ja oikeussala, järjestöt, kokemusasiantuntijat), henkilöstön osaamisen vahvistuminen (perustiedot kaikille, syväosaajat) ja sen näkyminen laadukkaana ohjauksena ja neuvontana, kuntalaisten tiedon lisääminen sekä uuden materiaalin saaminen työvälineeksi.

Näiden keskustelujen antia tullaan muun materiaalin ohella hyödyntämään toimintamallin kuvauksessa, jota projektityöntekijät työstävät tiiviisti kesän aikana, ja joka tulee olemaan seuraavan projektiryhmän kokouksen keskeisin aihe.

6. Projektin päätöstilaisuudet Sipoossa, Rovaniemellä, Kuopiossa, Tampereella, Turussa

- osallistuminen Kuopioon, Tampereelle, Turkuun

Kuntakumppaneiden lisäksi projektin päätöstilaisuudet järjestetään Kuopiossa, Tampereella ja Turussa. Tilaisuuksien tarkoituksena on levittää projektin tuotoksia, tuloksia ja kehitettyjä hyviä käytäntöjä sekä saattaa alueen eri toimijoita yhteen ja käynnistää paikallisten yhteistyökäytäntöjen kehittäminen. Tilaisuudet on kutsutilaisuuksia ja toteutuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisia menetelmiä. Tuotiin esille, että on todella tärkeää ja asialle eduksi, että Sipoon ja Rovaniemen toimijat itse kertoisivat tehdystä kehittämistyöstä ja sen hyödyistä, eikä niitä esiteltäisi vain projektityöntekijöiden välittämänä.

Sovittiin alustavasti, että Sipoosta Aila Vatjus-Anttila ja Hans-Eric Christiansson osallistuvat koko kiertueelle. Lisäksi Antti Lemetyinen on mukana Kuopiossa 1.11., Hanne Pyykönen Tampereella 2.11. ja Anders Mickos Turussa 3.11. Asiaan palataan vielä sähköpostitse ja seuraavassa projektiryhmän kokouksessa.

- Sipoon päätöstilaisuuden 23.11.2016 suunnittelu

Sipoon päätöstilaisuus on sovittu järjestettäväksi ke 23.11.2016 iltapäivällä. Paikaksi ehdotettiin Söderkullan kartanoa. Sovittiin, että projektiryhmä lähettää sähköpostitse ideoita tilaisuuden sisällöstä ja toteuttamisesta Elinalle ja Hennalle. Miten halutaan juhlistaa pitkäjänteistä kehittämistyötä ja sen tuloksia? Minkälaisesta tilaisuudesta olisi hyötyä jatkoa ajatellen?

Päätöstilaisuuksien sekä työryhmä- ja toimenpidekohtaisen juurruttamisen lisäksi projektin kehittämistyötä juurrutetaan ja levitetään myös monilla muilla tavoin (ks. kokousdiat 22 ja 23). Todettiin, että juurruttaminen ja levittäminen on jokaisen projektissa mukana olleen tehtävä.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava projektiryhmän kokous on **torstaina 1.9.2016 klo 13–16 Elsieen kabinetissa.**

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.10.